

11. maj 2020
Sagsnr. 18/05710 (tidl. sagsnr.
NMK-132-00854)
Klagenummer: 1003101 (tidl.
klage ID: 152994)
ATK/BRDBA

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE MED ÆNDRINGER af miljøgodkendelse til svineproduktion i Rebild Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Rebild Kommunes afgørelse af 13. januar 2017 om miljøgodkendelse til svineproduktion samt et mindre hestehold på ejendommen Svanholmsminde, Svanholmsmindevej 31A, 9293 Kongerslev, med følgende ændringer:

Vilkår 2.3.1 ophæves.

Som vilkår 5.3.1a indsættes:

”Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede må ikke overstige 8.598 kg P pr. år.

”Kg P ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårslikningen skal samlet set overholdes.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	14.875
Indgangsvægt, kg	30
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. kg. tilvækst	2,65
Fosfor pr. FEsv, gram	4,8
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,578

Vilkår 5.3.2 ændres til:

”Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE_{sv} i foderblandingerne
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE_{sv} i foderblandingerne”

Vilkår 5.3.3 ændres til:

”N og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder, jf. kriterierne herfor i Landbrugsstyrelsens vejledning om gødsnings- og harmoniregler.”

Vilkår 5.6.5 ændres til:

”Befæstede arealer skal altid holdes rene. Spild af stoffer, herunder olie, ensilage, foder mm., skal straks fjernes.”

Vilkår 5.6.2, 5.6.3, 5.6.4, 5.6.6 og 5.6.7 ophæves.

Som vilkår 7.2.2 indsættes:

”Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stalde og fodringsanlæg holdes rene.”

Vilkår 7.3.1 ændres til:

”På husdyrbruget skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom. Skadedyr skal bekæmpes i nødvendigt omfang i henhold til retningslinjer fra Statens skadedyrsbekæmpelse.”

Vilkår 7.5.1 ændres til:

”Virksomhedens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 49, stk. 1,² jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 3.³

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet⁴ og gebyrbekendtgørelsens § 2.⁵ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

² Bekendtgørelse nr. 718 af 8. juli 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

⁴ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁵ Bekendtgørelse nr. 754 af 16. juni 2012 om gebyr for indbringelse af klager for Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 3, stk. 4, jf. stk. 3, i bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Indhold

1.	Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet	5
2.	Sagens oplysninger.....	5
2.1	Sagens forhistorie	5
2.2	Den påklagede afgørelse.....	6
2.3	Klagens indhold.....	13
2.4	Rebild Kommunes bemærkninger til klagen	15
2.5	Nye oplysninger under sagens behandling	18
3.	Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse	18
3.1	Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse	18
3.2	Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger	19
3.2.1	Indledende bemærkninger	19
3.2.2	Ad 1) Offentlighedsproceduren	20
3.2.3	Ad 2) Godkendelsens omfang	21
3.2.4	Ad 3) Fordeling af dyr, stipladser og staldsystem	24
3.2.5	Ad 4) BAT	25
3.2.6	Ad 5) Afstandskrav.....	26
3.2.7	Ad 6) Lugt	28
3.2.8	Ad 7) Ammoniakpåvirkning af natur.....	29
3.2.9	Ad 8) Støj.....	31
3.2.10	Ad 9) Transport	31
3.2.11	Ad 10) Opbevaring af døde dyr	32
3.2.12	Ad 11) Udledning af overfladevand	33
3.2.13	Ad 12) Fluer.....	34
3.3	Gebyr	34
3.4	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse	34

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 27. januar 2017 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af en gruppe omboende i én samlet klage.

Sagen er pr. 1. februar 2017 overgået til behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. § 24, stk. 6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klager har henholdsvis den 4. januar 2018, den 21. marts 2018 og den 9. oktober 2019 fremsendt supplerende bemærkninger.

Klager har navnlig anført, at

- ansøgningen er behandlet efter det forkerte lovgrundlag,
- regler om annoncering og høring ikke har været korrekt iagttaget,
- miljøgodkendelsen indeholder en række uklarheder, herunder i forhold til opgørelsen af produceret gylle, i beskrivelsen af det godkendte dyrehold, den eksisterende nudrift og ikrafttrædelsesdatoen for udvidelsen, i angivelsen af nye og eksisterende staldafsnit, samt opgørelsen af stipladser og areal,
- de i miljøgodkendelsen meddelte dispensationer fra husdyrbruglovens afstandskrav er ulovlige,
- der er tale om samdrift mellem husdyrbruget på Svanholmsminde og husdyrbruget på Tinghøjgård, Svanfolkvej 16, 9293 Kongerslev,
- lugtberegning, beregning af BAT-niveau for fosfor og af ammoniakemission fra husdyrbruget er forkerte, og
- miljøgodkendelsen ikke tilstrækkeligt behandler og regulerer håndtering og opbevaring af døde dyr, medicin, sprøjtemidler og kemikalier, og at der i godkendelsen mangler vilkår herunder om spaltegulv, fodertiltag, vertikale ventilatorer og trinløs styring af ventilatorer, højde på ventilationsafkast, støj og transporter.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

Rebild Kommune meddelte den 27. december 2013 en miljøgodkendelse til en udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Svanholmsminde, Svanholmsmindevej 31A, 9293 Kongerslev. Miljøgodkendelsen blev meddelt på baggrund af en ansøgning indsendt til kommunen den 20. maj 2008.

Miljøgodkendelsen blev den 23. marts 2014 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, som ved afgørelse af 1. september 2014 ophævede kommunes afgørelse og hjemviste sagen til fornyet behandling som følge af kom-

munens manglende overholdelse af offentlighedsproceduren i husdyrbruglovens § 55.⁶

2.2 Den påklagede afgørelse

Rebild Kommune har den 13. januar 2017 meddelt en miljøgodkendelse til husdyrbruget Svanholmsminde, Svanholmsmindevej 31A, 9293 Kongerslev. Godkendelsen er meddelt med hjemmel i husdyrbruglovens § 12, på baggrund af en ansøgning indsendt til kommunen den 8. januar 2016.

Miljøgodkendelsen omfatter en udvidelse af dyreholdet fra 7.500 slagtesvin (30-100 kg), svarende til 171,92 dyreenheder (DE), og 4 årsheste (500-700 kg), svarende til 1,74 DE, til 14.875 slagtesvin (30-110 kg), svarende til 406,97 DE, og 6 årsheste (500-700 kg), svarende til 2,61 DE.

Miljøgodkendelsen indebærer, at en eksisterende stald med 400 stipladser beliggende nordvest for to eksisterende gyllebeholdere nedrives, at de to eksisterende gyllebeholdere overdækkes, og at en del af en eksisterende svinestald ud mod Svanholmsmindevej erstattes af en ny staldbygning på ca. 3.120 m².

Det nye staldanlæg etableres ca. 8 m fra Svanholmsmindevej og ca. 18 m fra en privat vandboring (DGU nr. 42.185) på ejendommen Svanholmsmindevej 18, der ligger overfor og på den anden side af Svanholmsmindevej. Afstandskravet i husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 4, på 15 m til offentlig vej og afstandskravet i lovens § 8, stk. 1, nr. 1, på 25 m til ikke-almene vandforsyningsanlæg er dermed ikke overholdt. Svanholmsmindevej 18 er også ejet af ansøger og er sammatrikuleret med Svanholmsmindevej 31A.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at ansøger har oplyst, at det ikke er muligt at flytte stalden yderligere ind og væk fra vejen, da der på den anden side af bygningen er opført maskinhus og siloer til foder, og at en alternativ placering længere væk fra den nuværende placering ud i marken vil kræve et yderligere foderanlæg, da det vil være meget energitungt og u hensigtsmæssigt at flytte foder over større afstande.

Rebild Kommune har på baggrund af ansøgers oplysninger i medfør af husdyrbruglovens § 9, stk. 3, meddelt dispensation fra afstandskravene. Kommunen har i den forbindelse anført, at det nye staldanlæg placeres i samme afstand fra Svanholmsmindevej, som det eksisterende anlæg, der nedrives, således at det nye staldanlæg bygges sammen og flugter med den del af det eksisterende staldanlæg, der fastholdes i drift. Hertil kommer, at en ny bygning vil være bedre indrettet end den gamle for så vidt angår risikoen for forurening, og at der er et terrænfald på ca. 1 m fra Svanholmsmindevej 18 mod Svanholmsmindevej 31A. Kommunen har i miljøgodkendelsen fastsat vilkår om, at der skal monteres tagrender på den nye

⁶ Sagsnr. NMK-132-00695.

staldbygning (vilkår 3.2.2) for derved at sikre, at overfladevand fra bygningens tagareal ikke forurener vandboringen.

Miljøgodkendelsen indeholder i bilag 2 følgende to situationsplaner:

Miljøgodkendelsen indeholder følgende vilkår om husdyrholdet og staldindretningen:

- 5.1.1 Den samlede produktion må ikke overstige 409,57 DE på årsplan fordelt på 14.875 producerede slagtesvin (30-110 kg, 3.600 stipladser) i alt 406,97 DE og 6 årsheste (500-700 kg, 6 stipladser) i alt 2,61 DE. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med tabel 2, 3 og 4 herunder.
- 5.1.2 Dyreholdet må først overstige 260,57 DE, når der er indgået skriftlig aftale om afsætning af husdyrgødning til et biogasanlæg eller når der foreligger godkendte udbringningsarealer (ejede/forpagtede eller aftalearealer), svarende til udvidelsen af dyreholdet ud over de 260,57 DE.
- 5.1.3 ”Ny stald” til slagtesvin skal etableres med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
- 5.1.4 De 6 heste skal gå ude i minimum 10 måneder om året.

Samt følgende tabeloversigter over sammensætning og placering af dyreholdet:

Tabel 2: Oversigt over dyretyper og staldsystemer, der indgår i ansøgningen.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	6500	149,00
		Ansøgt	14875	406,97
SvSI03	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv	Nudrift	1000	22,92
		Ansøgt	0	0,00
Hest03	1 voksen årshest, 500-700 kg	Nudrift	4	1,74
		Ansøgt	6	2,61

Tabel 3: Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
Ny stald	Ja	SvSI02	Nudrift	4900	1400	30,00	100,00		112,32
			Ansøgt	13275	3200	30,00	110,00		363,19
Udgået stald	Nej	SvSI03	Nudrift	1000	350	30,00	100,00		22,92
			Ansøgt	0	0	31,00	110,00		0,00
Eksisterende stald	Nej	SvSI02	Nudrift	1600	400	30,00	100,00		36,68
			Ansøgt	1600	400	30,00	110,00		43,77
Heste	Nej	Hest03	Nudrift	4	4				1,74
			Ansøgt	6	6				2,61
Sum			Nudrift						173,66
			Ansøgt						409,57
Ændring alle produktioner:									235,92

Tabel 4: Oplysninger om udegående dyr.

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
Heste	Hest03	Nudrift	10	0
		Ansøgt	10	0

Godkendelsen indeholder herudover følgende vilkår til sikring af, at BAT-niveauet for ammoniakemission overholdes:

- 5.3.1 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x antallet af producerede slagtesvin må ikke overstige 38.288 kg N pr. år.
 ”N ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times FE_{SV} \text{ pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. } FE_{SV}) / 6250) - (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}), \text{ hvor afgangsvægt} = \text{slagtevægt} \times 1,31.$$
- 5.3.2 Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE_{SV} i foderblandingerne.
- 5.3.3 N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
- 5.3.4 Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder
- 5.3.5 Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandingsforskrifter skal opbevares på hus-

dyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

BAT-niveauet for fosfor i husdyrgødning er med den valgte sammensætning af dyreholdet beregnet til 9.075 kg P/år med udgangspunkt i, at fosforindholdet i den mængde husdyrgødning, der produceres på anlægget, højst må være 22,30 kg P/DE ab lager. Der produceres i alt 8.618 kg P ab lager/år fra den ansøgte produktion, og BAT-kravet er dermed overholdt.

Den ansøgte produktions vejledende BAT-niveau for ammoniakemission er beregnet til 4.457 kg NH₃-N/år. I beregningerne er den nye stald medtaget som nyanlæg, mens den eksisterende stald, der blev renoveret i 2002, er medtaget som eksisterende stald. Den ansøgte produktions ammoniakemission er beregnet til 4.334 kg NH₃-N/år. Den ansøgte produktion opfylder dermed BAT-niveauet. Niveauet er opnået ved det valgte staldsystem (delvist spaltegulv), ved at anvende fodertiltag i form af reduceret fodertildeling på 2,65 FE/kg tilvækst, samt at overdække de to eksisterende gyllebeholdere.

I forhold til spildevand fremgår det af miljøgodkendelsen, at spildevandet fra driftsbygningerne består af rengøringsvand, og at rengøringsvand fra stald ledes til gyllebeholder. Det fremgår endvidere, at den eksisterende vaskeplads i forbindelse med udvidelsen bliver nedlagt, og at påfyldning af sprøjte og vask af maskiner herefter vil foregå på ejendommen Svanfolkvej 16. Der er derfor i miljøgodkendelsen stillet vilkår om, at der ikke må foretages vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne på ejendommen (vilkår 5.6.1).

Rebild Kommune har herudover fastsat følgende vilkår i relation til spildevand og regnvand:

- 5.6.2 Tag- og overfladevand må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt forekommer i regnvand.
- 5.6.3 Der må ikke udledes sanitært spildevand eller processpildevand.
- 5.6.4 Den hydrauliske belastning af vandløbet må maksimalt være 1 l/s/ha eller maksimalt 5 l/s.
- 5.6.5 Ved afledning fra befæstede arealer skal disse altid holdes rene. Spild af stoffer, der kan forurene vandløbet herunder olie, ensilage, foder mm., skal straks fjernes, således at der ikke er mulighed for afløb til regnvandssystemet.
- 5.6.6 Ved etablering af regnvandsbassin må overløbsfrekvensen ikke overstige en gang hvert 5. år.
- 5.6.7 Ændringer af det samlede areal på tag eller befæstning, der kan have indvirkning på udledningen, må ikke foretages uden forudgående tilladelse.

Rebild Kommune har i miljøgodkendelsen bemærket, at vilkårene er fastsat i henhold til § 38 i spildevandsbekendtgørelsen,⁷ og at selvom der er tale om gældende lovgivning, har kommunen valgt at stille vilkårene for at gøre ansøger ekstra opmærksom herpå. Kommunen har endvidere bemærket, at der i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse skal foretages beregninger for afledning af overfladevand til vandløbet.

Vedrørende lugt fremgår det af miljøgodkendelsen, at der i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk er foretaget lugtgeneberegninger til nærmeste naboer, der ikke er landbrugsejendomme, samt til nærmeste samlet bebyggelse, der er Skibsted, og til nærmeste byzone, der er Bælum. Alle lugtgenearfstande er overholdt. Rebild Kommune bemærker hertil, at lugt fra anlægget altid i en vis udstrækning vil afhænge af landmandens indsats vedrørende rengøring og staldhygiejne, og det til stadighed skal tilstræbes at begrænse lugtgener fra ejendommen ved regelmæssig rengøring af stalde. Der er derfor stillet vilkår om, at landbruget ikke må give anledning til lugtgener uden for eget område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige (vilkår 7.2.1). Det er kommunens vurdering, at det ikke herudover er nødvendigt at stille yderligere vilkår vedrørende lugt.

I miljøgodkendelsen er desuden fastsat vilkår om, at skadedyr skal bekæmpes i nødvendigt omfang i henhold til retningslinjer fra Statens skadedyrsbekæmpelse (vilkår 7.3.1).

I forhold til transport fremgår det af miljøgodkendelsen, at udvidelsen vil medføre en stigning fra 442 til 699 årlige transporter. Transporterne vil primært foregå på hverdage inden for normal arbejdstid ad Aalborgvej og Svanfolkvej eller Svanholmsmindevej. Transport af gylle fra ejendommen vil primært forekomme i udbringningsperioden marts til maj samt september. Hovedparten af arealerne er inden for en omkreds af 3 km fra ejendommen. Til de nordligste arealer vil transporten af gylle foregå med lastbil. Den lejede gylleopbevaringskapacitet er på Skibstedvej 9, 9293 Kongerslev, og Torderupvej 29, 9260 Gistrup, og transporten af gylle til de eksterne tanke kan derfor ske løbende inden for normal arbejdstid og dermed være til mindre gene for trafikken og beboere langs transportvejen. Overdækning af gylletankene medfører, at der skal transporteres ca. 360 m³ mindre husdyrgødning, hvilket reducerer antallet af transporter med ca. 12 vognlæs. Hovedparten af arealerne er placeret således, at kørsel kan ske på interne veje eller vejstrækninger, hvor der kun er få beboelser. Idet der ikke ligger andre naboer end Svanholmsmindevej 18, som er ejet af ansøger, forventes der ikke at være støjgener ved transport på interne transportveje. Hertil kommer, at den nye staldbygning bygges mellem Svanholmsmindevej 18 og de interne transportveje. Den vil bryde for eventuelle støv og støjgener. Det er Rebild Kommunes vurdering, at stigningen i antallet af transporter som følge af udvidelsen ikke overstiger hvad der kan forventes

⁷ Bekendtgørelse nr. 726 af 1. juni 2016 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

ud fra udvidelsens størrelse, og at antallet af transporter ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området, hvorfor kommunen ikke finder anledning til at stille vilkår til transport.

Yderligere er der i miljøgodkendelsen fastsat følgende vilkår om støj:

- 7.5.1 Husdyrbrugets bidrag til støjbelastning i omgivelserne må ikke overstige værdier (oplyst i nedenstående tabel 9) målt eller beregnet ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korregerede støjniveau i dB(A) (re. 20 μ Pa). Tallene i parentes angiver referencetiden inden for den pågældende periode. I tilfælde af impulsstøj eller rentoner skal den målte/beregnete værdi tillægges 5 dB(A). I tvivlstilfælde afgør kommunen om der er rentoner eller impulsstøj.
- 7.5.2 Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Tabel 9: støjgrænser

	Tidsrum	Max. Lydniveau
Mandag-fredag	kl. 07-18 (8 timer)	55 dB (A)
Lørdag	kl. 07-14 (7 timer)	45 dB (A)
Søn- og helligdage	kl. 07-18 (8 timer)	45 dB (A)
Alle dage	kl. 18-22 (1 time) kl.	45 dB (A)
	22-07 (½ time)	40 dB (A)
	kl. 22-07 (Maksimalværdi)	55 dB (A)

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at de væsentlige støjklender på ejendommen er støj fra ventilationsanlæg, korntørringsanlæg, foderblandingsanlæg og luftkompressor. Ventilationsanlægget er konstant i drift, mens kompressoren typisk anvendes i tidsrummet 8.00-16.00. Korntørringsanlægget anvendes i forbindelse med høst fra august til oktober, og er i denne periode jævnlgt i drift. Foderblanding sker, når siloen er tom og kan derfor foregå hele døgnet. Desuden forekommer der kortvarigt støj ved udfodring. Rebild Kommune har anført, at vilkårene er fastsat i overensstemmelse med de vejledende grænseværdier for støj i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder med henblik på at sikre naboer bedst muligt mod støj fra den daglige drift. Vilårene gælder kun for aktiviteter ved ejendommens anlæg, og markaktiviteter er ikke omfattet af vilårene. Kommunen forventer ikke umiddelbart, at driften af husdyrbrugets

anlæg vil give anledning til støj, der overskrider de angivne grænseværdier for naboer.

Vedrørende offentlighedsproceduren fremgår det af miljøgodkendelsen, at ansøgningen blev offentliggjort den 16. september 2016 med en frist på 2 uger til at komme med bemærkninger. Det fremgår endvidere, at et udkast til miljøgodkendelse blev sendt i høring hos naboer og parter i sagen den 10. november 2016 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Endeligt fremgår det af miljøgodkendelsens bilag 3, som indeholder Rebild Kommunes samlede naturvurdering, at ammoniakemissionen fra stalde og gødningslagre er beregnet til at stige fra 2.267 kg N/år til 4.119 kg N/år. Stigningen udgør således 1.852 kg N/år. Der er i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk foretaget beregninger af mer- og totaldepositionen til de nærmeste omkringliggende naturpunkter (kategori 1-, 2- og 3-natur). Beregningerne er skitseret i nedenstående skema og viser, at beskyttelsesniveauerne fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A er overholdt.

Punkt	Naturtype	Kategori	Afstand (m)	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
1	§ 7, 1) overdrev	1	3.600 (Ø)	0,0	0,0
2	§ 7, 2) overdrev	2	702 (NNØ)	0,1	0,3
3	§ 3 overdrev	3	504 (NØ)	0,3	0,7
4	§ 3 hede	3	441 (ØNØ)	0,4	0,9
5	§ 3 overdrev (2)	3	374 (ØSØ)	0,4	0,8
6	§ 3 overdrev (3)	3	638 (SV)	0,1	0,1
7	§ 3 sø	3	590 (V)	0,1	0,2
8	§ 3 mose	3	738 (NV)	0,1	0,3
9	Pot. Ammoniakfølsom skov	3	965 (NØ)	0,1	0,2

Kommunen anfører, at baggrundsbelastningen i området er på mellem 11,54 og 11,96 kg N/ha/år.

2.3 *Klagens indhold*

Klager har anført, at ansøgningen er blevet behandlet efter det forkerte lovgrundlag. Sagen har været stillet i bero i mange år og ansøgningen bør efter klagers opfattelse behandles efter de regler, der var gældende på tidspunktet for ansøgningens genfremsendelse, altså den 8. januar 2016.

Klager har desuden anført, at reglerne i husdyrbruglovens § 55 ikke har været korrekt iagttaget, og at Rebild Kommune således ikke har foretaget korrekt offentlig annoncering og høring, hvorfor miljøgodkendelsen er ugyldig.

Klager har endvidere anført, at der er uklarheder i den påklagede miljøgodkendelse, herunder i opgørelsen af produceret gylle og i beskrivelsen af det godkendte dyrehold, den eksisterende nudrift og ikrafttrædelsesdatoen for forøgelsen af produktionen. Hertil kommer uklarheder i forbindelse med angivelsen af nye og eksisterende staldafsnit, der henholdsvis renoveres eller udgår, samt opgørelsen af stipladser og areal. Klager ønsker i øvrigt, at det kontrolleres og dokumenteres, at den tilstrækkelige gyllekapacitet er til stede, herunder via lejeaftaler med andre husdyrbrug.

Klager har herudover anført, at de i miljøgodkendelsen indeholdte dispensationer fra afstandskrav til offentlig vej og til privat vandboring er ulovlige, idet umulighedskriteriet i husdyrbruglovens § 9, stk. 3, ikke er opfyldt. Der er således rigelig plads på ansøgers ejendom, til at ansøger kan vælge en placering af byggeriet, der gør det muligt at opfylde afstandskravene, og den private vandboring kan i øvrigt erstattes af en tilslutning til Skibsted Vandværk, hvilket vil bringe naboejendommens beboere over i mindre sundhedsrisiko for så vidt angår smitte via drikkevandet. Den omstændighed, at den nyopførte bygning vil flugte med en gammel bygning, er efter klagers opfattelse ikke et argument, der har støtte i husdyrbrugloven. Tilsvarende gælder kommunens øvrige argumenter for dispensationerne, herunder argumenterne om meromkostningerne knyttet til at overholde lovens afstandskrav, og at en anden placering af stalden vil nødvendiggøre etablering af et nyt foderanlæg. Yderligere mener klager, at det af kommunen anførte terrænfald fra Svanholmsmindevej 18 til Svanholmsmindevej 31A er udokumenteret.

Den manglende overholdelse af afstandskravene vil efter klagers opfattelse medføre betydelige gener for naboer og forbipasserende, da længde, bredde og højde af bygningen forøges væsentligt i forhold til den nuværende stald, og da lugtgener og smitterisiko (MRSA, salmonella, lungesygdom) fra svinebruget forøges, når staldanlægget placeres så tæt på vejen og vandboringen. Klager har særligt forespurgt, om spørgsmålet om den korte afstand til vandboringen har været forelagt for Skibsted Vandværk og sundhedsmyndighederne til udtalelse.

I forhold til det af Rebild Kommune fastsatte vilkår om etablering af tagrender på den nye staldbygning anfører klager, at vilkåret må suppleres

med et vilkår om, at tagrenderne tilsluttes kloak, idet tagrenderne ikke i sig selv yder den private vandboring nogen beskyttelse mod forurening. Hertil kommer, at der, såfremt kommunen mener, at tagrender på den nye staldbygning er nødvendig, også må stilles vilkår om, at der monteres tagrender på alle de eksisterende bygninger, og at der i den forbindelse kloakkes med rensebrønd og PVC-rør, så tag- og overfladevand bortledes forsvarligt, og så der ikke udledes til den nærliggende sø eller den nærliggende Agerbæk.

Yderligere har klager anført, at husdyrbruglovens afstandskrav til en sø på over 100 m² placeret på Svanholmsmindevej 31A ikke er iagttaget, ligesom der efter klagers opfattelse er flere § 3-beskyttede arealer, hvortil afstanden ikke i miljøgodkendelsen er tilstrækkeligt belyst.

Dernæst har klager anført, at der er tale om samdrift mellem det godkendte husdyrbrug og husdyrbruget på Tinghøjgård, Svanfolkvej 16, 9293 Kongerslev, og at de to ejendomme i miljømæssig henseende derfor skal vurderes som et anlæg. Klager har i den forbindelse blandt andet henvist til, at husdyrbrugene på de to ejendomme drives under samme CVR-nummer, at håndtering af sprøjtemidler sker på Tinghøjgård, og at vaskepladsen på Svanholmsminde nedlægges, da al påfyldning af sprøjter og vask af maskiner skal foregå på Tinghøjgård. Det er klagers opfattelse, at der hverken er etableret lovlig vaskeplads på Svanholmsminde eller på Tinghøjgård.

Klager har herudover anført, at miljøgodkendelsen ikke tilstrækkeligt behandler og regulerer opbevaring og håndtering af døde dyr, medicin, sprøjtemidler og kemikalier. Hertil kommer, at godkendelsen efter klagers opfattelse mangler vilkår om vaskeplads, køle- fryseanlæg, spaltegulv, fodertiltag, vertikale ventilatorer og trinløs styring af ventilatorer, højde på ventilationsafkast, støjvilkår samt vilkår om transport, herunder at kørsel gennem Svanfolk og Skibsted by kun må foregå i dagtimerne. I øvrigt mener klager, at lugtberegningen, beregningen af BAT-niveauet for fosfor og af ammoniakemissionen fra husdyrbruget er forkerte, da fordelingen af svin på de enkelte stalde formentlig er forkert og forkert opgjort, ligesom antal DE ikke stemmer.

Yderligere har klager anført, at en forudsætning for det ansøgte projekt er en arealgodkendelse efter husdyrbrugloven § 16, som nu er udgået, hvilket klager mener, er en omgåelse af miljølovgivningen.

Klager har endvidere anført, at husdyrbrugets eksisterende fodersiloer og gyllebeholdere er af ældre dato, og at de ikke opfylder gældende BAT- og lovkrav. Klager har i den forbindelse efterspurgt oplysninger om gyllebeholdernes alder, samt seneste foretagne kontroller af beholderne.

Endeligt har klager anført en række forhold, der vedrører husdyrbruget på ejendommen Tinghøjgård.

2.4 Rebild Kommunes bemærkninger til klagen

Rebild Kommune har den 12. september 2017 i anledning af klagen bemærket, at ansøgningen er behandlet efter de på tidspunktet for den fornyede ansøgning gældende regler, og henviser i den forbindelse til lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Rebild Kommune har desuden bemærket, at der i henhold til husdyrbrug-lovens § 55 skal ske en annoncering af ansøgningen, men at bestemmelsen ikke stiller krav om en egentlig høring. Ansøgningen blev den 16. september 2016 offentliggjort på kommunens hjemmeside, samt i to lokale aviser. Det er på den baggrund kommunens opfattelse, at annonceringspligten er opfyldt. Foruden annonceringen er et udkast til miljøgodkendelse sendt i høring hos i alt 110 personer, herunder ansøger samt ejere, lejere og parter, baseret på den vejledende lugtkonsekvenszone på 894,55 m. Kommunen bemærker særligt, at Skibsted vandværk ikke er hørt, da hverken byggeriet eller ejendommens arealer har indflydelse på vandværkets indvindingsområde, som ligger ca. 1,3 km fra den nye stald. Kommunen har derimod hørt I/S Bælum Vandværk, Smidie Vandværk og I/S Solbjerg Vandværk.

I forhold til opgørelsen af husdyrgødning bemærker Rebild Kommune, at angivelsen på 409,57 DE er den samlede mængde husdyrgødning fra svin og heste, mens angivelsen på 406,96 DE er ren svinegylle, hvilket forklarer den af klager kritiserede difference. I forhold til ikrafttrædelsesdatoen for forøgelsen af produktionen bemærker kommunen, at idet godkendelsen omfatter etableringen af en ny stald, kan den ansøgte produktionsforøgelse ikke træde i kraft, før stalden er bygget. De bygningsmæssige ændringer skal i henhold til miljøgodkendelsens vilkår 2.3.1. være påbegyndt inden 2 år og afsluttet efter yderligere 3 år. Kommunen finder ikke grund til at fastsætte yderligere vilkår med tidsbegrænsninger.

Til klagers øvrige klagepunkter om uklarheder i godkendelsen bemærker kommunen, at den nuværende og den ansøgte produktionsstørrelse beskrives i miljøgodkendelsen, at alle oplysninger om staldafsnit, dyreholdet og dets placering står angivet i tabel 2-4 i miljøgodkendelsen, og i øvrigt fremgår af situationsplanen i godkendelsens bilag 2. Det er kommunens opfattelse, at alle stalde er korrekt indtegnet, og at antallet af dyr og stipladser er korrekt angivet. Kommunen oplyser herudover, at der er modtaget en kapacitetserklæring fra ansøger, og at kommunen ikke har grund til at betvivle oplysningerne heri.

I forhold til den meddelte dispensation fra afstandskravet til offentlig vej har Rebild Kommune bemærket, at kommunen har lagt vægt på, at byggefeltet er omkranset af siloer, gyllebeholdere og andre eksisterende bygninger, hvorfor der efter kommunens vurdering ikke er andre egnede alternative placeringsmuligheder. Hertil kommer, at byggeriet placeres på samme sted, som det eksisterende, og at den nye stald vil flugte med de øvrige bygninger, således at helhedsindtrykket af ejendommen bevares og den nye

stald ikke fremstår som ”knopskydning”. Den nye staldbygning bliver 24 x130 m. Størstedelen af udvidelsen finder således sted i bredden, og vil dermed ikke være medvirkende til, at den visuelle oplevelse af bygningsmassen påvirkes væsentligt. Rebild Kommune finder derfor, at bygningens udformning ikke vil være til gene for de få forbipasserende, der måtte komme på vejen. Kommunen bemærker, at der på Svanholmsmindevej er i alt tre huse, hvoraf kun ét ikke ejes af ansøger.

Kommunen har derudover foretaget en landskabelig vurdering, som konkluderer, at etableringen af et nyt staldanlæg, som erstatning for det eksisterende, ikke vil medføre, at den visuelle oplevelse af ejendommen ændres væsentligt. Den nye bygning vil således ikke forringe områdets landskabelige værdi eller være i strid med gældende kommuneplan. Ejendommen ligger i en lavning, og er derfor ikke synlig i landskabet. Den nye stald udføres i materialer og farver, der matcher det eksisterende. For at sikre, at der ikke sker en påvirkning af landskabet, er der i øvrigt stillet vilkår om, at der skal etableres beplantning syd for ejendommen.

I forhold til den meddelte dispensation fra afstandskravet til privat vandboring har Rebild Kommune bemærket, at kommunen har lagt vægt på, at den nye stald vil udgøre en mindre risiko for forurening end den gamle stald. Stalden etableres med tagrender, der skal sikre, at der ikke tilledes regnvand direkte ned i en brønd/boring, og i kraft af, at byggefeltet ligger i en lavere kote end boringen, og området dermed hælder ind mod byggefeltet, har kommunen vurderet, at der ikke er risiko for overfladekontaminering af boringen. Kommunen oplyser, at terrænet falder i hele staldens længde, og at koteforholdene er vurderet på baggrund af kommunens GIS-program (Kortinfo), som er baseret på data fra Geodatastyrelsen. Kommunen anser dermed terrænfaldet som værende veldokumenteret. Kommunen bemærker i øvrigt, at Svanholmsmindevej 31A og Svanholmsmindevej 18, som tidligere var naboer, nu er sammatrikulerede og ejet af ansøger, at udvidelsen efter kommunens opfattelse ikke vil udgøre en sundhedsrisiko for de omkringboende, og at husdyrbrugloven ikke forholder sig til MRSA eller andre sygdomme.

For så vidt angår den af klager nævnte sø beliggende på ansøgers ejendom har Rebild Kommune bemærket, at husdyrbruglovens afstandskrav til søer og vandløb er 15 m, og at der er mere end 90 m til søen fra den nye stald. Kommunen bemærker i øvrigt, at der i 2016 blev foretaget en besigtigelse af søen, som på daværende tidspunkt ikke var optaget i den vejledende registrering af beskyttet natur, og at kommunen på den baggrund vurderede, at søen var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men at søen hverken er kategori 1-, 2- eller 3-natur. Om øvrige naturarealer bemærker kommunen, at det ansøgte overholder alle krav til beskyttelse af natur.

Hvad angår spørgsmålet om samdrift mellem Svanholmsminde og ansøgers husdyrbrug på ejendommen Tinghøjgård, har Rebild Kommune bemærket, at kommunen ved Miljøklagenævnets afgørelse af 1. marts 2005

fik medhold i, at der ikke var samdrift mellem de to ejendomme, uanset at de drives under samme CVR nummer.⁸ Kommunen finder derfor ikke anledning til at kommentere klagepunktet yderligere. Af samme grund finder kommunen ikke anledning til at kommentere klagepunkter, der vedrører husdyrbruget på Tinghøjgård.

I forhold til klagepunktet om manglende og uklare vilkår har Rebild Kommune bemærket, at husdyrbruget overholder alle krav til lugt, hvorfor kommunen afviser at fastsætte vilkår om forhøjede afkasthøjde. Kommunen har i øvrigt ingen bemærkninger til ejendommens ventilationer og har ved tilsyn ikke kunnet konstatere væsentlige lugtgener fra ejendommen. Kommunen bemærker herudover, at Fødevarestyrelsen er ansvarlig myndighed i relation til opbevaring af døde dyr, jf. bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr,⁹ og at det af denne bekendtgørelse fremgår, at opbevaringsfaciliteten skal være placeret i passende afstand fra offentlig vej, produktionsbygninger og arealer med produktionsdyr for at forebygge smittespredning, og at der kun er krav til køleanlæg, hvis anlægget skal anvendes til besætninger fra forskellige ejere, hvilket ikke er tilfældet her. Det er endvidere kommunens opfattelse, at der i miljøgodkendelsen er redegjort for antal transporter og ejendommens støjklender, og at der er stillet de nødvendige vilkår herom, ligesom det er kommunens opfattelse, at beregninger af gylleproduktion, lugt og ammoniakemission er korrekte.

Yderligere har Rebild Kommune bemærket, at der som følge af arealtilpasninger og biogasaftale ikke længere er brug for en § 16- arealgodkendelse. Kommunen har stillet vilkår om, at dyreholdet ikke må overstige 260,57 DE, uden at der er indgået skriftlig aftale med biogasanlæg eller erhvervet mere jord. Kommunen bemærker i øvrigt, at § 16- godkendelser er bortfaldet med vedtagelsen af ændringsloven.¹⁰

Hvad angår de eksisterende gyllebeholdere og fodersiloer bemærker kommunen, at BAT vedrører teknologi til begrænsning af forurening, og at en fodersilo derfor ikke er omfattet af BAT-krav. Det er i øvrigt kommunens opfattelse, at klagepunkterne vedrører kommunens tilsynsforpligtelse og ikke den påklagede miljøgodkendelse.

⁸ Sagsnr. 13/161-18.

⁹ Bekendtgørelse nr. 558 af 1. juni 2011.

¹⁰ Lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

2.5 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 3. august 2018 anmodet Rebild Kommune om uddybende at oplyse, om det er kommunens vurdering, at den ansøgte udvidelse kan medføre en væsentlig påvirkning af den sø, der er beliggende på ejendommen Svanholmsmindevej 31A, og som efter nævnets beregninger med den ansøgte udvidelse vil modtage en merbelastning på 6,5 kg N/ha/år.

Rebild Kommune har den 5. september 2018 oplyst, at kommunen i forbindelse med besigtigelsen af søen den 9. februar 2016 registrerede følgende plantevækst i og omkring søen: Liden Andemad, Lyse-Siv, Sødgræs sp., Gul Iris, Lodden Dueurt og Bredbladet Dunhammer. Søen havde på besigtigelsestidspunktet et omfang af ca. 1.500 m², og der løb drænvand ud i søen via et drænrør. Det er på den baggrund Rebild Kommunes vurdering, at der er tale om en næringsrig sø, der bl.a. er påvirket af drænvand, og at en merbelastning af søen på 6,5 kg N/ha/år, som følge af udvidelsen af dyreholdet på husdyrbruget, ikke vil have en væsentlig negativ effekt på søens tilstand.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Offentlighedsproceduren
- 2) Godkendelsens omfang
- 3) Fordeling af dyr, stipladser og staldsystem
- 4) BAT
- 5) Afstandskrav
- 6) Lugt
- 7) Ammoniakupvirkning af natur
- 8) Støj
- 9) Transport
- 10) Opbevaring af døde dyr
- 11) Udledning af overfladevand
- 12) Fluer

Efter nævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af førsteinstansens afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ved afgørelser om miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven kun tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbrugloven, og tager derfor ikke stilling til klagepunkterne vedrørende smitterisiko mv.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at det påhviler kommunen at føre tilsyn med, at såvel reglerne i husdyrlovgivningen som vilkårene i denne og tidligere meddelte godkendelser overholdes. Det er et tilsynsspørgsmål, hvorvidt de eksisterende gyllebeholdere og fodersiloer overholder generelle regler og lovkrav, samt eventuelle tidligere fastsatte vilkår. Tilsynsspørgsmål kan ikke påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klage over den måde, hvorpå kommunen udøver tilsynspligten, kan i stedet indgives til Ankestyrelsen, der fører tilsyn med kommunerne efter reglerne i kommunestyrelseslovens kapitel VI.¹¹

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbrugloven blev ændret ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love. Ændringsloven trådte i kraft den 1. august 2017.

Det følger af overgangsbestemmelserne i ændringslovens § 10, stk. 9, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instans den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10. Det følger endvidere af ændringslovens § 10, stk. 13, at klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 14.

Idet ansøgningen er indsendt til Rebild Kommune den 8. januar 2016, og da klagen i denne sag ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, er henvisningerne til husdyrbrugloven i det følgende en henvisning til lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det følger herudover af ændringslovens § 10, stk. 6, at arealvilkår i eksisterende tilladelser og godkendelser bortfaldt uden videre den 1. august 2017. ”Arealvilkår” omfatter som hovedregel alle vilkår, som er rettet mod arealernes drift eller mod beskyttelse af natur og miljø som følge af påvirkninger fra anvendelse af gødning på arealerne.¹² Vilkår, som er stillet af hensyn til naboer, er også omfattet.¹³ Miljø- og Fødevareklagenævnet kan her-

¹¹ Lov nr. 176 af 21. februar 2017 om ændring af lov om kommunernes styrelse og regionsloven.

¹² <https://oldwiki.mst.dk/Husdyrvejledning.Bortfald-af-arealvilkaar-og-betingelser.ashx>.

¹³ Se tilsvarende i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. juli 2019 i sagsnr. 18/05740.

efter ikke inddrage forhold vedrørende husdyrbrugets udbringningsarealer i sagsbehandlingen.

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og kræver en godkendelse efter lovens § 12, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Efter husdyrbruglovens § 26, stk. 2, skal der foretages en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, dog højst over en 8-årig periode.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Idet ansøgningen er indsendt til Rebild Kommune den 8. januar 2016, er henvisning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i det følgende en henvisning til bekendtgørelse nr. 1283 af 8. december 2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. ændringslovens § 10, stk. 9 og stk. 13.

3.2.2 Ad 1) Offentlighedsproceduren

Det følger af husdyrbruglovens § 55, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal inddrage offentligheden, før den træffer afgørelse om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 2, eller andre etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der kan medføre en væsentlig påvirkning på miljøet. Desuden skal kommunalbestyrelsen foretage partshøring efter reglerne i forvaltningslovens §§ 19 og 20.

Med henblik på at inddrage offentligheden så tidligt som muligt i beslutningsprocessen, foreskriver husdyrbrugslovens § 55, stk. 3, en ordning med offentlig annoncering, der skal sikre, at offentligheden får reel mulighed for at fremsætte kommentarer og udtalelser, mens alle muligheder stadig står åbne.¹⁴ Endvidere kan enhver inden for en nærmere fastsat frist fra den offentlige annoncering anmode om at få udkast til afgørelse, når dette foreligger, ligesom enhver, der berøres af afgørelsen, herunder organisationer og foreninger omfattet af §§ 84-87, har ret til at kommentere udkast til

¹⁴ Jf. bemærkningerne til § 55, stk. 3, i LFF 2006-10-26 nr. 55 Husdyrbrugsloven

afgørelse samt oplysninger indhentet til brug for afgørelsen, jf. § 55, stk. 3, nr. 6.

Det følger endvidere af § 55, stk. 4, at kommunen skal fremsende ”udkast til afgørelse eller en orientering om udkastet til afgørelse til naboer og andre berørte med oplysning om, at der er 6 ugers frist til at kommentere udkastet”. Det følger af bestemmelsen, at det af en orientering skal fremgå, hvordan det samlede udkast til afgørelse kan rekvireres, og kommunen skal informere om supplerende oplysninger til ansøgningen og andre oplysninger af relevans for afgørelsen, der er modtaget efter den indledende offentlige annoncering.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at ansøgningen blev offentliggjort den 16. september 2016 med en frist på 2 uger til at komme med bemærkninger, og at et udkast til miljøgodkendelse den 10. november 2016 blev sendt i høring hos alle omboende inden for den beregnede lugtkonsekvenszone på 894,55 m, samt I/S Bælum Vandværk, Smidie Vandværk og I/S Solbjerg Vandværk, med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger. Det er på denne baggrund Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering, at Rebild Kommune har opfyldt sine høringsforpligtelser og har overholdt offentlighedsproceduren.

3.2.3 Ad 2) Godkendelsens omfang

Indgår der i en bedrift flere ejendomme med tilhørende anlæg, og er den ejendoms anlæg, som der ansøges om etablering, udvidelse eller ændring af, teknisk og forureningsmæssigt forbundet med en anden ejendoms anlæg, skal de pågældende anlæg tillades eller godkendes samlet, jf. husdyrbruglovens § 13.

Af forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrbrugloven) fremgår bl.a. følgende af de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets § 13:¹⁵

”I lovforslaget sammenskrives VVM og IPPC direktivernes krav om vurdering og godkendelse af anlæg. Direktiverne definerer ikke begreberne helt ens. For at implementere begge direktiver fastsætter lovforslaget, at det som udgangspunkt er husdyrbrug, der - i forbindelse med etablering, udvidelse eller ændring - kan tillades eller godkendes. Efter lovforslaget omfatter husdyrbrug dyreholdet med tilhørende stalde og lignende, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste anlæg og tilhørende arealer. Specielt i forbindelse med arealerne, hvor samtlige udspretningsarealer skal indgå i vurderingen efter VVM-direktivet, fastsætter lovforslaget, at det er alle relevante arealer ikke blot på ejendommen, men for hele bedriften og eventuelt tredjemandsarealer, der skal medtages ved vurderingen af ansøgningen.

¹⁵ Lovforslag nr. L 55, Folketingsåret 2006-2007, særtrykket side 29 og side 63

Samme betragtninger gør sig gældende for anlæg. Efter lovforslaget gælder det, at hvis landmanden ejer flere anlæg, og disse ikke kan drives uafhængigt af hinanden, skal der ske en samlet godkendelse, uanset om det alene er det ene anlæg, der er ansøgt om godkendelse på. Dette er en videreførelse af den praksis, der gælder i dag.

[...]

Reglen i forslagets § 13, er en videreførelse af gældende praksis i forhold til VVM-direktivets og IPPC-direktivets anlægsbestemmelser. Ved gennemførelsen af IPPC-direktivet i 1999 udarbejdede Fødevareministeriet og Miljøministeriet et fællesnotat herom. Bestemmelsen skal forstås således, at i de tilfælde hvor flere anlæg er så nært forbundne, at der ikke kan ske en adskilt produktion, skal ansøgningen omfatte de flere anlæg, og der skal ske en fælles vurdering og godkendelse heraf.”

Skov- og Naturstyrelsens notat af 12. april 1999 ”Miljø- og Energiministeriets og Fødevareministeriets redegørelse for begrebet anlæg/projekt i relation til VVM-reglerne, planlovens regler om landzonetilladelse og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrproduktion” indeholder en beskrivelse af de momenter, der kan inddrages i vurderingen af, om driftsfællesskabet mellem to anlæg er så omfattende, at anlæggene ikke kan tillades/godkendes hver for sig. Af notatet fremgår bl.a. følgende:

”Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljø- og Energiministeriet har drøftet, hvordan begrebet anlæg skal forstås. De følgende retningslinjer bør lægges til grund ved godkendelsesmyndighedens vurdering af, om en konkret produktion er omfattet af godkendelseskravet.

Det er hensigten at formulere listepunktet således, at ”anlæg til husdyrproduktion” af en given størrelse pålægges godkendelsespligt.

Når indholdet af dette begreb skal fastlægges, må der tages udgangspunkt i, at det skal bruges til at afgrænse, hvornår der er grundlag for at foretage en samlet miljømæssig vurdering af en given produktion på grund af den potentielle forureningsmæssige betydning.

1. En ejendom.

I langt de fleste tilfælde vil der være sammenfald mellem ejendom og anlæg, således at det er antal dyreenheder på ejendommen, der er afgørende. Dette gælder også, hvis to ejendomme sammenlægges.

I sjældne tilfælde kan det tænkes, at der på meget store ejendomme kan være flere anlæg på én ejendom. Hvis man skal betragte hvert anlæg for sig, forudsætter det, at anlæggene fungerer som uafhængige enheder og ligger adskilt.

Hvis to landmænd deler en stald, er udgangspunktet, at der vil være godkendelsespligt, hvis antal dyr i stalden (på ejendommen) overstiger det fastsatte antal dyreenheder.

2. To eller flere ejendomme.

2.1. Ejerforhold.

Der kan være tilfælde, hvor to eller flere ejendomme tilsammen må betragtes som ét anlæg selv om staldene er placeret på hver sin ejendom, jf. nedenfor afsnit 2.2. En forudsætning er dog, at de er ejet af den samme ejer eller hvad der må sidestilles hermed, eller at det mellem flere ejere er aftalt at etablere et fællesskab omkring driften af ejernes husdyrproduktioner.

[...]

2.2. Kriterier for, hvornår to eller flere ejendomme betragtes som et anlæg.

Forudsat, at betingelserne under pkt. 2.1. er opfyldt, bør de nedenfor nævnte elementer lægges til grund for vurderingen af, om der er tale om ét anlæg.

Ifølge landbrugsloven består landbrugsstrukturen i Danmark af selvstændigt matrikulerede ejendomme, hver med sin produktion. En landmand kan eje op til tre sådanne landbrugsejendomme. Hver ejendom udgør en ”byggeklods”, som kan sælges og købes uafhængigt af hinanden. Formålet med ”byggeklodssystemet” er at begrænse produktionseenhedernes størrelse og samtidig lette køb og afhændelse af hver ”byggeklods” ved generationsskifte, ved etablering for unge landmænd og ved udvidelser og afvikling.

I det nye forslag til landbrugslov opereres fortsat med begrebet ”byggeklodser”. Hermed menes ifølge bemærkningerne, at en landmand f.eks. kan etablere sig på en landbrugsejendom og derefter udvide bedriften (i landbrugslovens forstand) ved køb af en eller flere selvstændige ejendomme, der evt. hver for sig kan udbygges med husdyrproduktion op til en vis størrelse. Ved gradvis nedtrapning kan de enkelte landbrugsejendomme igen afhændes hver for sig. Ifølge bemærkningerne til landbrugsloven giver det mulighed for at lette generationsskiftet og for at bevare landbrugsejendomme som selvstændige enheder, uden at dynamikken og mulighederne for at foretage strukturtilpasninger mistes.

Når landbrugslovens princip om ”byggeklodser” er fulgt i praksis, vil der som udgangspunkt være tale om selvstændige ejendomme, som ikke betragtes som et samlet anlæg i godkendelsesmæssig henseende.

Hvis en ejer eller flere ejere, der har etableret et fællesskab omkring driften, i stedet for byggeklodssystemet vælger at drive husdyrproduktion på to naboejendomme i tilknytning til hinanden som ét samlet teknisk anlæg på samme lokalitet, kan de to ejendommers husdyrproduktioner ikke betragtes som selvstændige og adskilte i godkendelsesmæssig sammenhæng. Vurde-

ringen er, at der er tale om adskilte anlæg med mindre det efter en konkret vurdering reelt ikke er muligt at bedømme og regulere ejendommene adskilt i godkendelsesmæssig sammenhæng.

Tilstedeværelsen af fællesanlæg, f.eks. fælles malkestald eller foderanlæg, kan være et indicium for, at ejendommenes bygninger har en sådan teknisk sammenhæng, at de må betragtes som ét anlæg. En ejendom kan godt være en selvstændig enhed uden en gyllebeholder men med opbevaringskapacitet på en anden ejendom, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 8, stk. 5. Rørforbindelser mellem to forskellige bygningskomplekser gør i sig selv ikke de to bygningskomplekser til ét teknisk anlæg. Flytning af varer mellem ejendomme på samme bedrift - f.eks. af smågrise - som også forekommer mellem forskellige bedrifter, gør ikke to staldanlæg til ét teknisk anlæg.”

Udgangspunktet er således, at anlæg til husdyrproduktion på hver selvstændigt matrikuleret ejendom vurderes hver for sig. Et krav om en samlet godkendelse/tilladelse efter husdyrbruglovens § 13, der omfatter anlæg til husdyrproduktion på to eller flere forskellige ejendomme, forudsætter et sådant produktionsfællesskab, at det reelt ikke er muligt at beregne og vurdere miljøpåvirkningerne for hvert anlæg for sig. Dette vil typisk kræve, at det teknisk ikke er muligt at drive husdyrproduktionerne uafhængigt af hinanden.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke foreligger et sådant produktionsfællesskab mellem husdyrbruget på Svanholmsminde, Svanholmsmindevej 31A, og husdyrbruget på Tinghøjgård, Svanfolkvej 16, at de i godkendelsesmæssig sammenhæng skal betragtes som ét anlæg, idet nævnet vurderer, at de to ejendomme ikke er teknisk og forureningsmæssigt forbundne. Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at der er tale om to selvstændige ejendomme, beliggende med en afstand på ca. 340 m (luftlinje), som kan drives uafhængigt af hinanden, og at det efter nævnets vurdering er muligt at bedømme og regulere ejendommene adskilt forureningsmæssigt. Det forhold, at der er et vist fællesskab omkring driften af de to husdyrbrug, herunder i form af fælles vaskefaciliteter, fælles medicin- og kemikalieopbevaring, aftaler om gylleopbevaring, og at de drives under samme CVR-nummer, kan ikke i sig selv føre til et andet resultat.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan som følge heraf ikke tage stilling til klagepunkter, der vedrører forhold på husdyrbruget på Tinghøjgård.

3.2.4 Ad 3) Fordeling af dyr, stipladser og staldsystem

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, jf. bilag 2, punkt B6, D12, D13, E14 og E15, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, stk. 2, bl.a. skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets størrelse, dyreart og antal dyreenheder før og efter det ansøgte, staldsystem og staldindretning i hver driftsbygning, samt anlægstegninger, der viser den samlede virksomhed, herunder bl.a. produktionsanlæggets

placering på ejendommen og indretning dvs. placering af stalde, samt bebyggelsens fremtidige anvendelse.

Det fremgår af den påklagede miljøgodkendelse, at slagtesvin på husdyrbruget fordeles med 3.200 stipladser og 13.275 dyr i den nye stald og 400 stipladser og 1.600 dyr i den eksisterende stald. Hertil kommer en hestestald til husdyrbrugets seks heste, som vil være udegående i 10 måneder om året. Da fordelingen af dyr, stipladser og staldsystemet har betydning for lugtberegningen, er der i miljøgodkendelsen stillet vilkår til dyrehold og staldindretning, jf. vilkår 5.1.1, 5.1.3 og 5.1.4. Miljøgodkendelsens bilag 2 indeholder herudover en situationsplan.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at miljøgodkendelsen indeholder de nødvendige oplysninger og vilkår til fastlæggelsen af husdyrproduktionens omfang og indretning.

3.2.5 Ad 4) BAT

Det følger af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis,¹⁶ at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens ”Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)” ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT.¹⁷ Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg. Af Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier fremgår bl.a. følgende:¹⁸

”På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget.”

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

¹⁶ Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. maj 2011, j.nr. NMK-132-00042.

¹⁷ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

¹⁸ ”Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12”, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der, ifølge vejledningen, udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på baggrund af vejledningen beregnet den vejledende emissionsgrænseværdi for anlægget til maksimalt 4.457 kg N/år og 9.075 kg P ab lager pr. år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil, efter nævnets beregninger, medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på 4.334 kg N/år og en fosforemission på 8.618 kg P ab lager pr. år.

Ammoniakemissionen og fosforemissionen fra det ansøgte projekt, overholder således som udgangspunkt den vejledende emissionsgrænseværdi.

Af miljøgodkendelsen fremgår det, at der er valgt at bruge fodertiltag som virkemiddel for at opfylde BAT-kravet for ammoniakemission. I ansøgningen er foderforbruget reduceret til maksimalt 2,65 FE/kg tilvækst.

BAT-kravet for fosfor er opfyldt med den ansøgte produktion, men da overholdelsen af BAT-kravet er opnået på baggrund af et reduceret foderforbrug, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at miljøgodkendelsen skal suppleres med et vilkår, der fastholder det valgte fodringstiltag. Nævnet fastsætter derfor vilkår 5.3.1.a om fodertilpasning, og foretager mindre ændringer i vilkår 5.3.2 og 5.3.3.

3.2.6 Ad 5) Afstandskrav

Det følger af husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 1, at stalde og lignende samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 DE ikke må etableres inden for en afstand af 25 m til ikkealmene vandforsyningsanlæg.

Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 4, at stalde og lignende samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 DE ikke må etableres inden for en afstand af 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.

Den påklagede miljøgodkendelse omfatter en udvidelse af dyreholdet og indebærer blandt andet, at en del af en eksisterende svinestald ud mod Svanholmsmindevej erstattes af en ny staldbygning på ca. 3.120 m². Den nye staldbygning etableres ca. 8 m fra Svanholmsmindevej, som er en offentlig vej, og ca. 18 m fra en privat vandboring (DGU nr. 42.185) på ejendommen Svanholmsmindevej 18, der ligger overfor og på den anden side af Svanholmsmindevej. Afstandskravene i husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 1 og nr. 4, er dermed ikke overholdte.

Hvor overholdelsen af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke er mulig, følger det af husdyrbruglovens § 9, stk. 3, at kommunalbestyrelsen kan dispensere herfra og fastsætte vilkår til indretning og drift.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at Rebild Kommune i medfør af husdyrbruglovens § 9, stk. 3, har meddelt dispensation fra afstandskravene både i forhold til den offentlige vej og i forhold til det ikke almene vandforsyningsanlæg. Kommunen har i sin afgørelse lagt vægt på, at byggefeltet er omkranset af siloer, gyllebeholdere og andre eksisterende bygninger, herunder eksisterende fodringsanlæg, der med den godkendte placering kan anvendes i driften af den nye stald, hvorfor der efter kommunens vurdering ikke er andre egnede alternative placeringsmuligheder, såfremt en placering i tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal skal fastholdes.

Særligt i forhold til afstandskravet til den offentlige vej har kommunen herudover lagt vægt på, at byggeriet placeres på samme sted, som det eksisterende, og at den nye stald vil flygte med de øvrige bygninger, således at helhedsindtrykket af ejendommen bevares. Idet størstedelen af udvidelsen finder sted i bredden, påvirkes den visuelle oplevelse af bygningsmassen efter kommunens opfattelse ikke væsentligt, og kommunen finder derfor, at bygningens udformning ikke vil være til væsentlig gene for de få forbi-passerende. Kommunen bemærker hertil, at der på Svanholmsmindevej er i alt tre huse, hvoraf kun ét ikke ejes af ansøger.

Særligt i forhold til afstandskravet til ikke almene vandforsyningsanlæg har kommunen lagt vægt på, at den nye stald vil udgøre en mindre risiko for forurening end den gamle stald, og at byggefeltet ligger i en lavere kote end boringen, således at området dermed hælder ind mod byggefeltet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Rebild Kommunes vurdering af, at der kan meddeles dispensation til den ansøgte placering af stalden. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at kommunen har undersøgt alternative placeringer og ikke fundet disse bedre egnede henset til den på ejendommen i forvejen eksisterende bygningsmasse, samt hensynet til at stalden ønskes placeret i tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at stalden delvist erstatter og opføres i forlængelse af det eksisterende staldanlæg, hvorved den eksisterende afstand til vejen fastholdes og videreføres.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder desuden ikke anledning til at tilsidesætte Rebild Kommunes vurdering af, at de i miljøgodkendelsen fastsatte vilkår er tilstrækkelige til at sikre, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener som følge af staldbygningens placering. Nævnet finder endvidere ikke anledning til at tilsidesætte kommunens vurdering af, at yderligere vilkår ikke er nødvendige.

Klager har i sin klage anført, at afstandskravet til en sø på over 100 m² placeret på Svanholmsmindevej 31A ikke er iagttaget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at det særlige afstands-krav i husdyrbruglovens § 8, stk. 2, på 100 m til søer med et areal, der er større end 100 m², efter sit indhold alene finder anvendelse ved etablering af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, og dermed ikke ved etablering af stalde og lignende.

3.2.7 Ad 6) Lugt

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, overskrides.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både Miljøstyrelsens lugtmodel (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Det fremgår af godkendelsen, at der er foretaget lugtberegninger i det elektroniske ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne viser, at lugtbeskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, er overholdt i forhold til alle tre genekategorier – byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone m.v. og enkeltboliger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at idet husdyrbruget på Svanfolkvej 16 har et husdyrhold, der er større end 75 DE, og afstanden til nabobeboelserne på Svanfolkvej 29 og 31 er mindre end 100 m, skal geneafstanden for husdyrbruget på Svanholmsmindevej forøges med 10 %, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B. Miljø- og Fødevareklagenævnet har foretaget en kontrolberegning, hvor dette forhold er inddraget. Denne beregning viser, at lugtgenekriterierne stadig overholdes i forhold til enkeltboliger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at den ansøgte produktion ikke vil medføre væsentlige lugtgener, hvis de af kommunen fastsatte vilkår overholdes. Nævnet lægger herved vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder m.v. inden for de udregnede lugtgeneafstande, og at der ikke er grundlag for at antage, at husdyrbrugets lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker dog, at de vejledende geneafstande bygger på en forudsætning om ”god staldhygiejne”. Minimering af lugtgener fra stalde er således erfaringsmæssigt meget afhængig af god

staldhygiejne. Nævnet tilføjer derfor et nyt vilkår 7.2.2 om, at der på husdyrbruget til stadighed skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stalde og fodringsanlæg holdes rene.

3.2.8 Ad 7) Ammoniakpåvirkning af natur

Efter husdyrbruglovens § 23, stk. 1, nr. 2, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 varetage hensynet til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, overskrides.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, er der fastsat et ammoniakbeskyttelsesniveau, der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven skal anvendes ved vurderingen af, om det ansøgte vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, fremgår bl.a. følgende:

”A. Beskyttelsesniveau for ammoniak

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- a) Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af § 11 og § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- b) Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- c) Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.”

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter følgende krav til ammoniakdepositionen for henholdsvis kategori 1, 2 og 3-natur:

”4. Krav til ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, jf. kategori 1-, kategori 2- og kategori 3-natur

Tabel 3. Krav til ammoniakdepositionen i de forskellige områder. Med "totaldeposition" menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der

med "merdeposition" menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager) som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

*) Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel) [...].”

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniak ikke omfatter bl.a. søer og enge, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur må dog efter nævnets opfattelse forstås og administreres i lyset af reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3 og § 65, stk. 3, og den hertil knyttede praksis. Det må således antages, at det ikke har været hensigten med ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur at give kommunerne adgang til at godkende ansøgninger efter husdyrbrugloven om projekter, hvis realisering vil medføre ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og dermed forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at der på Svanholmsmindevej 31A er en sø, som ikke er omtalt i miljøgodkendelsen, og som efter nævnets beregninger med den ansøgte udvidelse vil modtage en merbelastning på 6,5 kg N/ha/år.

Det fremgår af Rebild Kommunes bemærkninger til klagen, at kommunen i 2016 foretog en besigtigelse af søen og herefter vurderede, at søen er omfattet af § 3 beskyttelsen i naturbeskyttelsesloven.

Af kommunens uddybende bemærkninger af den 5. september 2018 fremgår, at søen på besigtigelsestidspunktet havde et omfang på ca. 1.500 m²,

og at kommunen ved besigtigelsen registrerede følgende plantevækst i og omkring søen: Liden Andemad, Lyse-Siv, Sødgræs sp., Gul Iris, Lodden Dueurt og Bredbladet Dunhammer. Kommunen konstaterede endvidere, at der løber drænvand fra et drænrør ud i søen. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at der er tale om en næringsrig sø, der bl.a. er påvirket af drænvand, og at en merbelastning af søen på 6,5 kg N/ha/år som følge af udvidelsen af husdyrbruget ikke vil have en væsentlig negativ effekt på søens tilstand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at en merbelastning af søen på 6,5 kg N/ha/år ikke vil påvirke søen væsentlig. I en næringsrig sø, som er påvirket af drænvand, og hvor de plantearter, der er konstateret i og omkring søen, tyder på, at der ikke er tale om en kvælstoffølsom sø, vil ammoniakdepositionen fra staldene betyde meget lidt, sammenlignet med bidraget fra drænvand fra markerne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover kontrolleret Rebild Kommunes udpegninger og beregninger for kategori 1-, 2- og 3-natur og er enig i kommunens udpegninger og beregninger. Der er ikke påvirkning fra husdyrbruget på kategori 1-natur. Nærmeste kategori 2-natur har en totaldeposition på 0,3 kg N/ha/år, altså væsentligt under 1,0 kg N/ha/år. Merbelastning på al kategori 3-natur omkring anlægget er under 1,0 kg N/ha. Beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, er således overholdt.

3.2.9 Ad 8) Støj

Efter husdyrbruglovens § 23, nr. 3, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 varetage hensynet til begrænsning af eventuelle gener for naboer, herunder støjgener.

Rebild Kommune har i miljøgodkendelsens vilkår 7.5.1 og 7.5.2 fastsat vilkår om støj fra husdyrbruget. Vilkårene er fastsat med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Kommunen har vurderet, at der med disse vilkår i tilstrækkeligt omfang er taget hensyn til omgivelserne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering og fastsætte yderligere vilkår med henblik på begrænsning af støjgener. Dog foretager nævnet mindre justeringer i vilkår 7.5.1.

3.2.10 Ad 9) Transport

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre sig, at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

I tilknytning hertil fremgår det af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, jf. bilag 2, punkt D12 og H35, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om virksomhedens interne transportveje og til- og frakørselsforhold vedrørende arbejdskørsel, herunder transport af husdyrgødning og ind- og udlevering af dyr, samt en vurdering af støjbelastningen i forbindelse hermed.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at der syd for det nye staldanlæg etableres en ny indkørsel til ejendommen, der fortsætter syd og vest om maskinhuset (jf. også situationsplanen i miljøgodkendelsens bilag 2), og at der ansøges separat om anlæggelse af denne nye vej. Det fremgår desuden, at antallet af samlede transporter til og fra husdyrbruget stiger med 257 transporter om året. Endeligt fremgår det, at eksterne transporter primært foregår i hverdage inden for normal arbejdstid ad Aalborgvej og Svanfolkvej eller Svanholmsmindevej. Transport af gylle fra ejendommen forekommer primært i udbringningsperioden marts til maj samt september. Hovedparten af arealerne er inden for en omkreds af 3 km fra ejendommen, og er placeret således, at kørsel kan ske på interne veje eller vejstrækninger, hvor der kun er få beboelser. Ved transport på interne transportveje er der ikke andre naboer end Svanholmsmindevej 18, som er ejet af ansøger.

Det er Rebild Kommunes vurdering, at antallet af transporter ikke er mere end forventet som følge af udvidelsen, og at antallet ikke vil antage et omfang, som vil være til væsentlig gene for de omboende. Der er derfor ikke stillet vilkår om transporter.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Rebild Kommunes vurdering og fastsætte yderligere vilkår til begrænsning af transporterne til og fra husdyrbruget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven primært kan regulere hvilke af ejendommens adgangsveje, som skal anvendes ved transport til og fra bedriften. Det følger således af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, at der i en tilladelse eller miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven kun kan stilles vilkår om anvendelse af bestemte ind- og udkørsler til husdyrbruget, eller om at til- eller frakørsel skal ske på bestemte tidspunkter.¹⁹ Derimod kan gener fra trafik (herunder støj og vibrationer fra tung transport) på vejen til og fra husdyrbruget ikke reguleres efter husdyrbrugloven. Færdsel på offentlig vej reguleres således af færdselsloven og håndhæves af politiet.

3.2.11 Ad 10) Opbevaring af døde dyr

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, jf. bilag 2, punkt I36, angiver, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr, herun-

¹⁹ Se eksempelvis Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 22. september 2017 i sagsnr.

der eventuelt omladnings- og afhentningsstedets placering i forhold til nabobeboelser.

Den påklagede miljøgodkendelse indeholder ikke en nærmere beskrivelse af forhold omkring opbevaring og håndtering af døde dyr på husdyrbruget. Afhentningen af døde dyr er indregnet i opgørelsen af transporter til og fra husdyrbruget, og på situationsplanen i afsnit 2.2 er placeringen af opbevaringen af døde dyr angivet.

Rebild Kommune har i sine bemærkninger til klagen anført, at opbevaringen af døde dyr sker i henhold til bekendtgørelsen om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og at der i henhold til denne bekendtgørelse kun er krav om køleanlæg, hvis pladsen anvendes til døde dyr fra flere ejere, hvilket ikke er tilfældet i sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig med Rebild Kommune i, at håndtering og opbevaring af døde produktionsdyr er reguleret i bekendtgørelse herom,²⁰ og nævnet finder ikke grundlag for at fastsætte yderligere vilkår herom, idet der ikke i sagen ses at foreligge særlige omstændigheder, der giver grund til at antage, at den generelle regulering ikke i forhold til det konkrete husdyrbrug er tilstrækkelig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker dog, at såfremt der på eller ved en afhentningsplads, der er beliggende uden tilknytning til en ejendoms hidtidige bebyggelsesarealer, etableres afskærmning, hegn eller andet, der kan karakteriseres som *byggeri*, skal etableringen heraf indgå i husdyrbrugets miljøgodkendelse og reguleres efter husdyrbruglovens regler. Etableringen forudsætter herefter, at kommunen har foretaget en tilstrækkelig vurdering af byggeriets beliggenhed og udformning, jf. husdyrbruglovens § 22, stk. 2.

3.2.12 Ad 11) Udledning af overfladevand

Rebild Kommune har i den påklagede afgørelse fastsat vilkår, der regulerer forhold omkring udledning af overfladevand (vilkår 5.6.2-5.6.7).

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at udledning af overfladevand ikke reguleres i husdyrbrugloven, men i miljøbeskyttelsesloven²¹ og spildevandsbekendtgørelsen,²² og at der senest i forbindelse med meddelelsen af en byggetilladelse skal træffes særskilt afgørelse herom i henhold til disse regler. Nævnet ophæver derfor vilkår 5.6.2, 5.6.3, 5.6.4, samt vilkår 5.6.6 og 5.6.7. Herudover foretager nævnet mindre justeringer i vilkår 5.6.5.

²⁰ Bekendtgørelse nr. 558 af 1. juni 2011.

²¹ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 om miljøbeskyttelse.

²² Bekendtgørelse nr. 1317 af 4. december 2019 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

3.2.13 Ad 12) Fluer

Rebild Kommune har i den påklagede afgørelse fastsat vilkår om, at der på husdyrbruget skal foretages skadedyrsbekæmpelse i nødvendigt omfang (vilkår 7.3.1).

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at dette vilkår skal suppleres med vilkår om, at der på husdyrbruget tillige skal foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 754 af 16. juni 2012 om gebyr for indbringelse af klager for Natur- og Miljøklagenævnet m.v., jf. § 3, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Rebild Kommunes afgørelse af 13. januar 2017 om miljøgodkendelse til svineproduktion samt et mindre hestehold på ejendommen Svanholmsminde, Svanholmsmindevej 31A, 9293 Kongerslev, med følgende ændringer:

Vilkår 2.3.1 ophæves.

Som vilkår 5.3.1a indsættes:

”Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede må ikke overstige 8.598 kg P pr. år.

”Kg P ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	14.875
Indgangsvægt, kg	30
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. kg. tilvækst	2,65
Fosfor pr. FEsv, gram	4,8
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,578

Vilkår 5.3.2 ændres til:

”Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE_{SV} i foderblandingerne
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE_{SV} i foderblandingerne”

Vilkår 5.3.3 ændres til:

”N og P af dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder, jf. kriterierne herfor i Landbrugsstyrelsens vejledning om gødsknings- og harmoniregler.”

Vilkår 5.6.5 ændres til:

”Befæstede arealer skal altid holdes rene. Spild af stoffer, herunder olie, ensilage, foder mm., skal straks fjernes.”

Vilkår 5.6.2, 5.6.3, 5.6.4, 5.6.6 og 5.6.7 ophæves.

Som vilkår 7.2.2 indsættes:

”Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stalde og fodringsanlæg holdes rene.”

Vilkår 7.3.1 ændres til:

”På husdyrbruget skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom. Skadedyr skal bekæmpes i nødvendigt omfang i henhold til retningslinjer fra Statens skadedyrsbekæmpelse.”

Vilkår 7.5.1 ændres til:

”Virksomhedens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 49, stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 3.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Rebild Kommune (Center Natur og Miljø, sagsnummer: 09.17.18-P19-1-16) samt for klageren via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Ann Toft Kristensen
Stedfortrædende formand